

การประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมบนเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Potential Evaluation of Accommodation in Koh Chang, Koh Chang District,
Trat, under Sustainable Tourism Development Principles

สกุลกานต์ คติวัฒน์* สุทธิวรรณ พีรศักดิ์โสภณ** และชาญวิทย์ เทียมบุญประเสริฐ***

Sakoolkarn Katiwat, Suthiwan Peerasaksopol, and Chanvit Tiamboonprasert

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมบนเกาะช้าง อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน มีประเด็นการประเมิน 3 ประเด็น คือ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นมิตรกับชุมชนและความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว และศึกษาความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่และนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักแรม

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือสถานที่พักแรม ผู้วิจัยใช้เขตที่ตั้งเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็น 3 เขตตามลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และความแตกต่างกันในด้านบริบท เครื่องมือในการประเมินคือแบบประเมินศักยภาพในการจัดการสถานที่พักแรม โดยผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลและประเมิน ผลการประเมินสรุปได้ดังนี้

1. โดยภาพรวมพบว่า สถานที่พักแรมในเขต 2 เป็นเขตเดียวที่ผ่านการประเมินในทุกประเด็น มีสถานที่พักแรม 6 จาก 9 แห่งที่ผ่านการประเมินทั้ง 3 ประเด็น มีศักยภาพในด้านความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวมากที่สุด เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวพบว่าสามารถให้บริการพื้นฐานนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักท่องเที่ยวได้สนุกสนานไปกับกิจกรรมชมธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการรักษาสภาพเดิมและความงดงามของสถานที่ ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยและการรักษาความสะอาดในสถานที่พักแรม มีการอำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น

2. สถานที่พักแรมทั้ง 3 เขตไม่ผ่านการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชน เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้พบว่าในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้น สถานที่พักแรมส่วนใหญ่ขาดการวางแผนที่ดีเกี่ยวกับนโยบายและการจัดการสิ่งแวดล้อม ขาดการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง ในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชนพบว่า สถานที่พักแรมบางแห่งมีการสร้างสัมพันธภาพอันดี

* นิสิตปริญญาโท สาขาวิทยาการการประเมิน สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

** รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

*** รองศาสตราจารย์ ดร. และผู้อำนวยการสำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สุขุมวิท 23 เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

กับชุมชนเพื่อช่วยให้ธุรกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น ในปัจจุบันยังไม่มี การก่อความขัดแย้งกับชาวบ้านในท้องถิ่น แต่ส่วนใหญ่สถานที่พักแรมในชุมชนยังไม่ได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนในการร่วมส่งเสริมเศรษฐกิจและความกินดีอยู่ดีของชุมชน

3. ความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่มีต่อสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นมิตรกับชุมชนมีความสอดคล้องกับผลการประเมินของผู้วิจัย

4. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวพบว่ามี ความสอดคล้องกับผลการประเมินของผู้วิจัยเช่นกัน

คำสำคัญ: การประเมิน คักยภาพ สถานที่พักแรม หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

Abstract

The purpose of this research is to evaluate potential of accommodation in Koh Chang, Koh Chang District, Trat, by using sustainable tourism development principles. There are 3 aspects to be evaluated: Nature-friendly, Community-friendly and Traveler-friendly, including studying of local people and tourists opinions toward accommodation in Koh Chang.

The samples are accommodations which are divided into 3 zones by the researcher based on content and varieties of each zone. Tools used for data collection are Accommodation Evaluation Form. The evaluation results can be concluded as follow:

1. The overall result shown that only the accommodations in Zone 2 passed the evaluation. There are 6 of 9 accommodations in this zone passed. Traveler-friendly aspect gained the best score in percentage which can be described that most of the accommodations are able to provide efficient service. Tourists can enjoy local culture and natural environments within the accommodations. Safety and cleanliness measures are considered as a majority.

2. Accommodations in Zone 1, 2 and 3 failed in Nature-Friendly and Community-Friendly aspects. The result in Nature-Friendly aspect can be described that most of accommodations do not have clear policies in environmental management, environment study and conservation. The result in Community-Friendly aspects can be described that some accommodations try to maintain friendly atmosphere with local people and community and have no conflicts in the present. However, they have not yet contributed or supported local economic and living.

3. Local people opinion toward accommodation in Nature-friendly and Community-friendly aspects conform to the evaluation result evaluated by researcher that they are not completely friendly to nature and community.

4. Tourists opinion toward accommodation in Traveler-friendly aspect conforms to the evaluation result evaluated by researcher that they are friendly to travelers.

Keywords: Evaluation, Potential, Accommodation, Sustainable Tourism Development

บทนำ

เกาะช้างเป็นพื้นที่พิเศษภายใต้การกำกับดูแลขององค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (2549: 1-2) มียุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนาพื้นที่ 3 ประการ คือ (1) การพัฒนาและเชื่อมโยงพื้นที่เพื่อเพิ่มความหลากหลายของการท่องเที่ยว (2) การพัฒนาเพื่อความเป็นเลิศของแหล่งท่องเที่ยวและบริการ และ (3) การระดมการมีส่วนร่วมเพื่อให้เกิดการพัฒนาเกิดความสมดุลอย่างยั่งยืน ภายใต้กรอบนโยบายนี้ ภาพลักษณ์และการดำเนินงานของสถานที่พักแรมบนเกาะช้างควรมีความโดดเด่นในการเป็นสถานที่พักแรมเชิงอนุรักษ์หรือมีการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชนและนักท่องเที่ยวหรืออย่างน้อยควรมีความสอดคล้องกับนโยบายพัฒนาพื้นที่มากกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นที่มาของการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมบนเกาะช้างนี้ ผลการประเมินแสดงให้เห็นศักยภาพ ความพร้อมหรือขีดความสามารถของสถานที่พักแรมในการดำเนินงานภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน สถานประกอบการสามารถนำผลการประเมินไปปรับใช้และพัฒนาสถานประกอบการของตนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในอนาคต เช่นเดียวกับภาครัฐและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและบริการซึ่งเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์ของการพัฒนาพื้นที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมบนเกาะช้าง อ.เกาะช้าง จ.ตราด ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักแรมบนเกาะช้าง อ.เกาะช้าง จ.ตราด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

1.1 ประเมินศักยภาพสถานที่พักแรม ภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนใน 3 ประเด็นคือ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ความเป็นมิตรกับชุมชนและความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว อันเป็นหลักการพื้นฐานในการประกอบกิจการเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550: 3) มีแบบประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสถานที่พักแรม เพื่อพิจารณาประกอบและสนับสนุนผลการประเมินสถานที่พักแรมของผู้วิจัย มีประเด็นศึกษา 2 ประเด็น คือ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นมิตรกับชุมชน มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.3 ศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักแรมเพื่อพิจารณาประกอบและสนับสนุนผลการประเมินสถานที่พักแรม มีประเด็นศึกษา 2 ประเด็น คือ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ขอบเขตพื้นที่ ได้แก่ เกาะช้าง อ. เกาะช้าง จ.ตราด

3. ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย มี 3 กลุ่ม ดังนี้

3.1 กลุ่มสถานที่พักแรม ได้แก่ สถานประกอบการที่เปิดให้บริการที่พักแรมในรูปแบบของโรงแรม รีสอร์ท บังกะโล เกสต์เฮาส์หรือที่พักแบบโฮมสเตย์แก่นักท่องเที่ยวบนเกาะช้าง อ.เกาะช้าง จ.ตราด มีประชากรทั้งหมด

จำนวน 148 แห่ง กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ 20 ของประชากร ทำให้ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 แห่ง จากนั้นทำการเลือกแบบเจาะจงตามเขตที่ตั้งสถานที่พักแรมซึ่งถูกแบ่งออกเป็น 3 เขตตามลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์และบริบทพื้นที่ ดังนี้

3.1.1 เขต 1 ได้แก่บริเวณอ่าวคลองสน อ่าวสัปปะรด หาดทรายขาว หาดไข่มุกและแหลมไชยเชษฐา จำนวน 7 แห่ง

3.1.2 เขต 2 ได้แก่บริเวณหาดคลองพร้าว หาดไก่อแบ้ อ่าวโบลานและหาดท่าม้า จำนวน 9 แห่ง

3.1.3 เขต 3 ได้แก่บริเวณชุมชนหาดบางแก้ว อ่าวสลักเพชร-สลักคอกและชายหาดฝั่งตะวันออก จำนวน 5 แห่ง

3.2 กลุ่มประชาชนในพื้นที่ กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของเคริชชีและมอร์แกน (มารยาท โยทงยศ และ ปราวณี สวัสดิศรพร. 2552: 3-4) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 351 ครัวเรือน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยมีสัดส่วนเท่ากันตามเขตที่ตั้งของกลุ่มตัวอย่างสถานที่พักแรมทั้ง 3 เขต ได้กลุ่มตัวอย่างเขตละ 117 ครัวเรือน มีตัวแทนครัวเรือนเป็นผู้ให้ข้อมูล

3.3 กลุ่มนักท่องเที่ยว ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 150 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจงโดยมีสัดส่วนเท่ากันตามเขตที่ตั้งของกลุ่มตัวอย่างสถานที่พักแรมทั้ง 3 เขต ได้กลุ่มตัวอย่างเขตละ 50 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้แบบประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมและแบบสอบถามในการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักแรม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 แบบประเมินศักยภาพสถานที่พักแรม ผู้วิจัยสร้างแบบประเมินขึ้นเอง โดยศึกษาและใช้ประยุกต์ใช้ตัวบ่งชี้ในคู่มือ “วิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย” ของสถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมูลนิธิ Bumi Kita¹ ประกอบกับการศึกษามาตรฐานที่พักแรมเพื่อการท่องเที่ยวของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬาและมาตรฐานไบโม่เทียของมูลนิธิไบโม่เทีย² ผู้วิจัยเป็นผู้ทำการประเมินด้วยตนเอง มีประเด็นในการประเมิน 3 ข้อ แต่ละข้อมีตัวบ่งชี้ ดังนี้

4.1.1 ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550: 49-50) มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ และ (2) การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

¹ Bumi Kita Foundation เป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร จดทะเบียนในประเทศไทย ฝรั่งเศสและอินโดนีเซีย มีพันธกิจในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อย่างมีความรับผิดชอบต่อบนพื้นฐานของความเคารพและชื่นชมต่อคนท้องถิ่นและสิ่งแวดล้อมผ่านสื่อสิ่งพิมพ์และการจัดกิจกรรมของมูลนิธิ เป็นผู้จัดทำหนังสือ The Natural Guide to Bali และ The Natural Guide to Thailand

² มูลนิธิไบโม่เทียก่อตั้งขึ้นในวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2541 ด้วยความร่วมมือของ 6 องค์กรหลัก ได้แก่ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย การประปานครหลวง สมาคมพัฒนาคุณภาพสิ่งแวดล้อม สมาคมโรงแรมไทย การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และ United Nations Environment Programme เป็นผู้ดำเนินโครงการ “ไบโม่เทีย” เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการใช้พลังงานและพัฒนา คุณภาพสิ่งแวดล้อมของธุรกิจการท่องเที่ยวและการโรงแรม ซึ่งอยู่ในความดูแลของคณะกรรมการส่งเสริมกิจกรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว หรือ คสสท. มีการจัดทำแบบประเมินการรักษาสิ่งแวดล้อมในการดำเนินงานโรงแรมและตรวจประเมินเพื่อมอบเกียรติบัตรแก่สถานประกอบการที่ผ่านการประเมิน

4.1.2 ความเป็นมิตรกับชุมชน (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550: 50) มีตัวบ่งชี้ 2 ข้อ ได้แก่ (1) ความสัมพันธ์กับชุมชน และ (2) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน

4.1.3 ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550: 49) มีตัวบ่งชี้ 3 ข้อ ได้แก่ (1) การรักษาสภาพเดิมและความงดงามของสถานที่ (2) ความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบายในที่พักผ่อน และ (3) การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น รายละเอียดประเด็นการประเมินและตัวบ่งชี้แสดงในตาราง 1

ตาราง 1 รายละเอียดประเด็นการประเมินและตัวบ่งชี้

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้
<p>1. ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>สถานประกอบการออกแบบและบริหารจัดการสถานประกอบการโดยคำนึงถึงการลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม</p>	<p>1. การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ มีเจตนาธรมที่ชัดเจนด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีจิตสำนึกในการบริหารจัดการ ผลจากการดำเนินกิจการก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ฝ่ายบริหารกำหนดนโยบายที่เข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง</p> <p>2. การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม</p> <p>ฝ่ายบริหารตระหนักว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์พลังงานช่วยให้พนักงานนำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับแขกผู้เข้าพักเมื่อเห็นการดำเนินงานที่จริงจังด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการย่อมเกิดความเข้าใจและเต็มใจให้ความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น</p>
<p>2. ความเป็นมิตรกับชุมชน</p> <p>สถานประกอบการมีส่วนช่วยให้คนในชุมชนกินดีอยู่ดีและส่งเสริมวัฒนธรรมพื้นถิ่น ดำเนินกิจการที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับชุมชนท้องถิ่น</p>	<p>1. ความสัมพันธ์กับชุมชน</p> <p>สถานประกอบการมุ่งสร้างสัมพันธ์ภาพอันดีกับชุมชนเพื่อช่วยให้ธุรกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น หลีกเลี่ยงการเบียดเบียนหรือก่อความขัดแย้งกับชาวบ้านในท้องถิ่น</p> <p>2. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน - ส่งเสริมเศรษฐกิจและความกินดีอยู่ดีของชุมชน แบ่งปันและร่วมจัดสรรโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับชุมชนท้องถิ่น</p>
<p>3. ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว</p> <p>สถานประกอบการให้บริการพื้นฐานนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักท่องเที่ยวได้สนุกสนานไปกับกิจกรรมธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น</p>	<p>1. การรักษาสภาพเดิมและความงดงามของสถานที่</p> <p>จัดให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมในสภาพเดิมที่สงบและสวยงามไม่ว่าจะเป็นภูมิทัศน์ทางธรรมชาติหรือสิ่งปลูกสร้างตามแบบท้องถิ่น</p> <p>2. ความปลอดภัย ความสะอาดและความสะดวกสบายในสถานที่พักผ่อน</p> <p>สถานประกอบการและสิ่งแวดล้อมได้รับการดูแลให้สะอาด ปลอดภัย บริการที่หลากหลาย มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากมายเพียงพอและอยู่ในสภาพดี พร้อมใช้งาน</p> <p>3. การเปิดโอกาสให้แขกผู้เข้าพักได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น</p> <p>แขกผู้เข้าพักมีโอกาสได้สนุกสนานและเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม</p>

ประเด็นการประเมิน	ตัวบ่งชี้
	ท้องถิ่นที่โดยกิจกรรมที่ผู้ประกอบการจัดเตรียมไว้

4.2 แบบสอบถามความคิดเห็นของประชาชนและนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักผ่อน ผู้วิจัยพัฒนาแบบสอบถามโดยประยุกต์จากมาตรฐานที่พักแรมของสำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว กระทรวงท่องเที่ยวและกีฬา ประกอบกับคู่มือ “วิธปฏิบัติที่ดีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม: การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย” มีประเด็นในการสอบถาม 3 ประเด็น ได้แก่ ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ชุมชน และนักท่องเที่ยว

5. การจัดการกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การจัดการกระทำข้อมูล กระทำโดยการนำแบบประเมินและแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์แล้วมาจัดกระทำข้อมูลและลงรหัส

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและการวิเคราะห์เนื้อหา

5.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าคะแนนเฉลี่ย

5.4 เกณฑ์การประเมิน กระทำโดยกำหนดค่าน้ำหนักประเด็นการประเมินทั้ง 3 ประเด็นและตัวบ่งชี้ตามความสำคัญของเนื้อหา ดังแสดงในตาราง 2 จากนั้นนำคะแนนที่ได้ในแต่ละตัวบ่งชี้และประเด็นมาคิดค่าร้อยละแล้วนำมาเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานของมูลนิธิโบไม้เขียว สถานที่พักแรมที่มีค่าร้อยละมากกว่า 66.5 ซึ่งเป็นเป็นเกณฑ์ในการประเมินของมูลนิธิโบไม้เขียว (มูลนิธิโบไม้เขียว, 2553: ออนไลน์) ถือว่าผ่านเกณฑ์การประเมิน

ตาราง 2 ค่าน้ำหนักประเด็นการประเมินและตัวบ่งชี้

ประเด็นและตัวบ่งชี้	จำนวนข้อ	ค่าน้ำหนัก
1. ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		
1.1 การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ	10	60
1.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม	5	40
รวม	15	100
2. ความเป็นมิตรกับชุมชน		
2.1 ความสัมพันธ์กับชุมชน	4	50
2.2 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน	8	50
รวม	12	100
3. ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว		
3.1 การรักษาสภาพเดิมและความงามของสถานที่	4	30
3.2 ความปลอดภัยและความสะอาดในสถานที่พักผ่อน	6	45
3.3 การเปิดโอกาสให้แขกผู้เข้าพักได้เรียนรู้ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น	2	25
รวม	12	100

ผลการวิจัย

1. ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรม

1.1 ในภาพรวม สถานที่พักแรมที่ในเขต 2 เป็นเขตเดียวที่ผ่านการประเมิน มีสถานที่พักแรม 6 แห่งจาก 9 แห่งที่ผ่านการประเมิน มีศักยภาพมากที่สุดในด้านความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว สถานที่พักแรมในเขต 1 นั้นผ่านการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวเช่นกัน แต่เนื่องจากมีคะแนนการประเมินต่ำในอีก 2 ประเด็น เป็นผลให้มีคะแนนรวมต่ำกว่าเกณฑ์ สถานที่พักแรมในเขต 3 เป็นเขตเดียวที่ไม่ผ่านการประเมินในทุกประเด็น ผลการประเมินที่เด่นชัดอีกประการหนึ่งคือ สถานที่พักแรมทุกเขตไม่ผ่านการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นมิตรกับชุมชน คะแนนและผลการประเมินศักยภาพในภาพรวมแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 ผลการประเมินจำแนกตามเขตและประเด็นการประเมิน

เขตที่ตั้ง	ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		ความเป็นมิตรกับชุมชน		ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว		รวม 3 ประเด็น	
	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน
เขต 1	50.00	ไม่ผ่าน	60.00	ไม่ผ่าน	78.57	ผ่าน	62.85	ไม่ผ่าน
เขต 2	56.22	ไม่ผ่าน	63.89	ไม่ผ่าน	81.67	ผ่าน	67.26	ผ่าน
เขต 3	37.40	ไม่ผ่าน	60.00	ไม่ผ่าน	62.00	ไม่ผ่าน	53.14	ไม่ผ่าน
รวม	49.67	ไม่ผ่าน	61.67	ไม่ผ่าน	75.95	ผ่าน	62.43	ไม่ผ่าน

ประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมมี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ผลการประเมินพบว่า สถานที่พักแรมทุกเขตไม่ผ่านการประเมินทั้ง 2 ตัวบ่งชี้ โดยเฉพาะในด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งมีคะแนนรวมต่ำมาก มีสถานที่พักแรมร้อยละ 28.57 ในเขต 1 และ ร้อยละ 33.33 ในเขต 2 ที่ผ่านการประเมินในตัวบ่งชี้นี้ ในขณะที่เขต 3 ไม่มีสถานที่พักแรมแห่งใดเลยที่ผ่านการประเมิน แสดงให้เห็นว่าสถานที่พักแรมส่วนใหญ่ขาดศักยภาพในการวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ไม่มีนโยบายและการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมภายในที่ชัดเจนหรือไม่เป็นรูปธรรม และมีการดำเนินงานด้านการส่งเสริม อนุรักษ์ และให้ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมแก่พนักงาน คะแนนและผลการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

เขตที่ตั้ง	ตัวบ่งชี้ 1		ตัวบ่งชี้ 2		รวม 2 ตัวบ่งชี้	
	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน
เขต 1	60.71	ไม่ผ่าน	37.50	ไม่ผ่าน	50.00	ไม่ผ่าน
เขต 2	64.07	ไม่ผ่าน	44.44	ไม่ผ่าน	56.22	ไม่ผ่าน
เขต 3	42.33	ไม่ผ่าน	30.00	ไม่ผ่าน	37.40	ไม่ผ่าน
รวม	57.78	ไม่ผ่าน	38.69	ไม่ผ่าน	49.67	ไม่ผ่าน

ประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชน มี 2 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ ความสัมพันธ์กับชุมชน และ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน ผลการประเมินพบว่า สถานที่พักแรมทุกเขตไม่ผ่านการประเมิน สถานที่พักแรมส่วนใหญ่ขาดศักยภาพด้านความสัมพันธ์กับชุมชนและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน เมื่อพิจารณาตามตัวบ่งชี้จะเห็นว่า มีเพียงสถานที่พักแรมในเขต 2 ที่ผ่านการประเมินในด้านความสัมพันธ์กับชุมชน คะแนนและผลการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชนแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชน

เขตที่ตั้ง	ตัวบ่งชี้ 1		ตัวบ่งชี้ 2		รวม 2 ตัวบ่งชี้	
	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน
เขต 1	62.86	ไม่ผ่าน	57.14	ไม่ผ่าน	60.00	ไม่ผ่าน
เขต 2	72.22	ผ่าน	55.56	ไม่ผ่าน	63.89	ไม่ผ่าน
เขต 3	62.00	ไม่ผ่าน	58.00	ไม่ผ่าน	60.00	ไม่ผ่าน
รวม	66.67	ผ่าน	56.67	ไม่ผ่าน	61.67	ไม่ผ่าน

ประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวมี 3 ตัวบ่งชี้ ได้แก่ การรักษาสภาพเดิมและความงามของสถานที่ และ ความปลอดภัยและความสะอาดในสถานที่พักแรม และ การเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีสถานที่พักแรม 2 เขตด้วยกัน คือ เขต 1 และเขต 2 ที่ผ่านการประเมินทั้ง 3 ตัวบ่งชี้ มีศักยภาพในการให้บริการพื้นฐานแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้นักท่องเที่ยวได้สนุกสนานไปกับการชื่นชมธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น มีการรักษาสภาพเดิมและความงามของสถานที่ ให้ความสำคัญด้านความปลอดภัยและการรักษาความสะอาดในสถานที่พักแรม มีการอำนวยความสะดวกให้นักท่องเที่ยวและร่วมส่งเสริมโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น คะแนนและผลการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว

เขตที่ตั้ง	ความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม		ความเป็นมิตรกับชุมชน		ความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยว		รวม 3 ประเด็น	
	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน	คะแนน (ร้อยละ)	ผลการประเมิน
เขต 1	92.86	ผ่าน	69.84	ผ่าน	77.14	ผ่าน	78.57	ผ่าน
เขต 2	96.30	ผ่าน	75.31	ผ่าน	75.56	ผ่าน	81.67	ผ่าน
เขต 3	76.67	ผ่าน	53.33	ไม่ผ่าน	60.00	ไม่ผ่าน	62.00	ไม่ผ่าน
รวม	90.48	ผ่าน	68.25	ผ่าน	72.38	ผ่าน	75.95	ผ่าน

2. ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสถานที่พักแรม

ผลการศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อสถานที่พักแรมในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและความเป็นมิตรกับชุมชนสอดคล้องกับผลการประเมิน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่าสถานที่พักแรมยังแสดงออกถึงเจตนารมณ์และนโยบายด้านการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่ชัดเจน มีการดำเนินกิจกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ

และส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากจนกว่า แต่ไม่อาจกล่าวได้ว่าเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างแท้จริง ประชาชนบางส่วน เห็นว่าการมีสถานที่พักผ่อนเปิดดำเนินการในชุมชนก่อให้เกิดผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าผลดี เช่น เริ่มมีปัญหาขยะ ปัญหาน้ำเน่าเสียและท่วมขัง ปัญหาความแออัด มีการรุกรานพื้นที่อุทยานและพื้นที่สาธารณะ ในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชน ประชาชนส่วนใหญ่เห็นว่า สถานที่พักผ่อนในชุมชนบางแห่งมีการสร้างสัมพันธภาพอันดีกับชุมชน เพื่อช่วยให้ธุรกิจเป็นไปอย่างยั่งยืนยิ่งขึ้น ในปัจจุบันยังไม่มี ความขัดแย้งกับชาวบ้านในท้องถิ่น แต่ส่วนใหญ่สถานที่พักผ่อนยังไม่ได้แสดงบทบาทที่ชัดเจนในการร่วมส่งเสริมเศรษฐกิจและความกินดีอยู่ดีของชุมชน แม้เกาะช้างจะเป็นที่รู้จักมากขึ้นและเศรษฐกิจโดยรวมของเกาะดีขึ้น แต่ชาวบ้านบางส่วนกลับมีความเห็นว่าสถานที่พักผ่อนไม่ได้ช่วยเหลือหรือสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างจริงจัง มีนายทุนเข้ามาลงทุนมากขึ้นแต่แรงงานต่างถิ่นก็เพิ่มมากขึ้นเช่นกัน ชาวบ้านบางกลุ่มปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนา

3. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักผ่อน

ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่พักผ่อนในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และความเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวพบว่ามีความสอดคล้องกับผลการประเมินของผู้วิจัย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ชื่นชอบการให้บริการที่มีประสิทธิภาพ มีสิ่งอำนวยความสะดวก มีการดูแลรักษาความปลอดภัยและความสะอาดภายในสถานที่พักผ่อนและห้องพัก นักท่องเที่ยวยังมีโอกาสได้เรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่นผ่านการนำเสนอของสถานที่พักผ่อน แต่ในความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้น นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เห็นว่ายังไม่มีการแสดงออกให้นักท่องเที่ยวได้รับรู้ถึงการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรวมถึงการให้ความรู้ในด้านนี้แก่นักท่องเที่ยว

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในภาพรวมพบว่า สถานที่พักผ่อนทั้ง 3 เขต ไม่ผ่านการประเมิน เมื่อพิจารณาสถานที่พักผ่อนแต่ละแห่งพบว่ามีสถานที่พักผ่อนจำนวน 6 แห่งที่ผ่านการประเมิน ในจำนวน 6 แห่งนี้อยู่ในเขต 1 จำนวน 2 แห่ง อยู่ในเขต 2 จำนวน 4 แห่ง ในภาพรวม อาจกล่าวได้ว่าสถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่ขาดศักยภาพในด้านการวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมว่าด้วยนโยบายและการจัดการ และขาดการส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่ยังไม่ได้ให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อมเท่าที่ควร เมื่อพิจารณาบริบทสถานที่พักผ่อนที่ผ่านการประเมินพบว่า ส่วนใหญ่เป็นสถานที่พักผ่อนขนาดใหญ่ มีลักษณะการดำเนินงานแบบธุรกิจร่วมทุน ให้ความสำคัญเรื่องสิ่งแวดล้อม มีนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านนี้ชัดเจน ในขณะที่สถานที่พักผ่อนแห่งอื่นๆ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับประเด็นนี้เท่าที่ควร ดังนั้นลักษณะการดำเนินงานหรือการบริหารงาน ประกอบกับประเภทของสถานที่พักผ่อนมีผลต่อการประเมินในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

2. ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักผ่อนในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชน ในภาพรวมพบว่า สถานที่พักผ่อนทั้ง 3 เขตไม่ผ่านการประเมิน เมื่อพิจารณาสถานที่พักผ่อนแต่ละแห่งพบว่ามีสถานที่พักผ่อนจำนวน 6 แห่งที่ผ่านการประเมิน ในจำนวน 6 แห่งนี้ตั้งอยู่ในเขต 1 เขต 2 และเขต 3 เขตละ 2 แห่ง จากผลคะแนนโดยรวมพบว่า สถานที่พักผ่อนในเขต 2 มีคะแนนในประเด็นนี้สูงสุดเมื่อเปรียบเทียบกับเขตอื่นและผ่านการประเมินในตัวเองชี้ถึงความสัมพันธ์กับชุมชน ปัจจัยที่มีผลทำให้สถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมินคือ การขาดความตระหนักในเรื่องของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสนับสนุนโอกาสทางเศรษฐกิจในชุมชน สถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญว่าเหตุใดจึงควรสร้างสัมพันธภาพอันดีแก่ชุมชน และเหตุใดควรส่งเสริมให้ชุมชนมีความกินดีอยู่ดี ส่วนใหญ่เข้าใจว่าการที่ไม่มีปัญหาขัดแย้งใดๆ กับชุมชนถือว่าเพียงพอแล้ว

3. ผลการประเมินศักยภาพสถานที่พักแรมโดยผู้วิจัยเมื่อเปรียบเทียบกับผลการวิเคราะห์เนื้อหาจากข้อคำถามในส่วนที่เป็นปลายเปิดในด้านการพัฒนาบริการสถานที่พักแรมภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนที่ตัวแทนสถานที่พักแรมเป็นผู้ให้ข้อมูลมีความสอดคล้องและใกล้เคียงกัน กล่าวคือ ตัวแทนสถานที่พักแรมมีความคิดเห็นว่าสถานที่พักแรมของตนมีจุดด้อยในเรื่องสิ่งแวดล้อมมากที่สุด ขาดความรู้เรื่องการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมกับกิจการของตน มีปัญหาด้านเงินทุนในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมและการขาดการประชาสัมพันธ์และการส่งเสริมจากภาครัฐ เรื่องที่มีความคิดเห็นว่าเป็นจุดเด่นที่สุด ได้แก่ การออกแบบตกแต่งอาคารและห้องพักที่เป็นเอกลักษณ์กลมกลืนกับท้องถิ่น ความมีประสิทธิภาพและความเป็นกันเองในการให้บริการของพนักงาน ความเป็นธรรมชาติและภูมิทัศน์ที่สวยงามภายในสถานที่พักแรม และมีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ครบครัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ผู้ประกอบการสถานที่พักแรมต้องเริ่มศึกษาและทำความเข้าใจอย่างถูกต้องเกี่ยวกับการดำเนินงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นมิตรกับชุมชนและเป็นมิตรกับนักท่องเที่ยวซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจากหน่วยงานราชการ หน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และมูลนิธิไปไม่เที่ยว เมื่อผู้ประกอบการเข้าใจในหลักการพื้นฐานนี้แล้วจึงจะสามารถปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานประกอบการของตนได้ ในขณะเดียวกันหน่วยงานภาครัฐหรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องต้องให้การส่งเสริมและสนับสนุนผู้ประกอบการสถานที่พักแรมโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ประกอบการรายย่อยซึ่งมีข้อจำกัดในการดำเนินงานและการบริหารจัดการ โดยการให้ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและเหมาะสมกับในการบริหารจัดการภายใต้หลักการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน อีกทั้งต้องเพิ่มความเข้มงวดในการตรวจสอบและติดตามผลการดำเนินงานของสถานที่พักแรมโดยเฉพาะในด้านผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน

2. ในประเด็นความเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมนั้นพบว่าสถานที่พักแรมขนาดกลางและขนาดเล็กซึ่งส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมินในประเด็นนี้ ผู้ประกอบการควรเริ่มต้นจากการศึกษาตัวบ่งชี้ในประเด็นนี้ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างง่าย เป็นรูปธรรมและเหมาะสมกับสถานที่พักแรมของตน ดังนี้

2.1 การวางแผนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในด้านนโยบายและการจัดการ หมายถึง สถานที่พักแรมมีเจตนารมณ์ที่ชัดเจนด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีจิตสำนึกในการบริหารจัดการ ผลจากการดำเนินกิจการก่อผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ฝ่ายบริหารกำหนดนโยบายที่เข้าใจง่ายนำไปปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างจริงจัง ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเริ่มต้นจากการกำหนดกฎระเบียบต่างๆ ที่สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานที่พักแรมของตน ทำการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรและประชาสัมพันธ์ในพนักงานในส่วนต่างได้รับรู้ทั่วกันเพื่อการตรวจสอบในอนาคต รวมทั้งควรนำเสนอนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมและแสดงให้นักท่องเที่ยวเห็นเจตนารมณ์ในด้านนี้ ในส่วนอาคารสถานที่นั้นควรมุ่งประเด็นไปที่การเลือกใช้วัสดุในท้องถิ่นมาตกแต่งหรือใช้ภายในสถานที่พักแรมมากกว่าซึ่งเป็นการประหยัดต้นทุนไปในตัว

2.2 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม หมายถึง ฝ่ายบริหาร ตระหนักดีว่าการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเรื่องสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์พลังงานช่วยให้พนักงานน่านโยบายด้านสิ่งแวดล้อมไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เช่นเดียวกับนักท่องเที่ยวเมื่อเห็นการดำเนินงานที่จริงจังด้านสิ่งแวดล้อมของสถานประกอบการย่อมเกิดความเข้าใจและเต็มใจให้ความร่วมมือในการจัดการสิ่งแวดล้อมมากขึ้น เช่น การให้ความรู้ที่

ถูกต้องด้านสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ อาจเป็นในรูปแบบของการฝึกอบรมหรือการจัดทำป้ายประชาสัมพันธ์ ชาวสารให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการช่วยกันอนุรักษ์พลังงานอย่างง่าย ๆ

3. ในประเด็นความเป็นมิตรกับชุมชนซึ่งนั้น พบว่าสถานที่พักผ่อนส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมิน จึงควร เริ่มต้นจากการศึกษาตัวอย่างที่ดีในประเด็นนี้ซึ่งนำไปสู่การปฏิบัติงานอย่างง่ายและเหมาะสมกับชุมชนในพื้นที่ของตน เช่น จัดให้มีการพบปะพูดคุยกับตัวแทนจากชุมชนเป็นประจำ มีการปรึกษาและชี้แจงกับชุมชนก่อนเริ่มโครงการ การก่อสร้างหรือกิจกรรมใดๆที่เกี่ยวข้องและอาจส่งผลกระทบต่อชุมชน มีการจัดกิจกรรม ให้ความรู้สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ชุมชนเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจทางอ้อม การจ้างชาวบ้านในชุมชนหรือท้องถิ่นใกล้เคียงเป็นพนักงานและให้การฝึกอบรมเพื่อเพิ่มทักษะและปรับตัวเข้ากับการทำงานด้านบริการได้ดีขึ้น เป็นการส่งเสริมความกินดีอยู่ดีของชุมชนและเป็นอีกหนทางหนึ่งในการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนและสร้างความยั่งยืนให้กับธุรกิจในอนาคตอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

มารยาท โยทงยศ และปราณี สวัสดิ์สรรพ. (2552). **การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย**. กรุงเทพฯ:

ศูนย์บริการวิชาการ สถาบันส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรม.

มูลนิธิใบไม้เขียว. (2553). **โครงการและมาตรฐานใบไม้เขียว**. สืบค้นเมื่อ 15 มกราคม 2553,

จาก http://www.greenleafthai.org/en/green_programs.

สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและมูลนิธิ Bumi Kita. (2550). **การบริหารจัดการการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในประเทศไทย: วิธีปฏิบัติที่ดีสำหรับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม**.

กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักพัฒนาบริการท่องเที่ยว สำนักงานพัฒนาการท่องเที่ยว. (2551). **มาตรฐานที่พักเพื่อการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2551, จาก <http://www.thaits.org/downloads/Hotel%20Standard%20202553.pdf>.

_____. (2551). **มาตรฐานการท่องเที่ยวไทย**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2551, จาก

http://www.thaits.org/index.php?option=com_content&task=view&id=33&Itemid=55.

_____. (2551). **มาตรฐานที่พักประเภทรีสอร์ท**. สืบค้นเมื่อ พฤศจิกายน 2551, จาก

<http://www.thaits.org/downloads/news/files/Resort%20Standard.pdf>.

_____. (2551). **สถานประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยว**. สืบค้นเมื่อ 1 พฤศจิกายน 2551, จาก <http://www.thaits.org/downloads/Hotel%20Resort%20List%20Name.pdf>.

องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. (2549). **แผนแม่บทและแผนปฏิบัติการพัฒนาพื้นที่พิเศษหมู่เกาะช้างและพื้นที่เชื่อมโยงเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน จังหวัดตราด**. กรุงเทพฯ: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.